

DE DRIEMASTER

MAANDBLAD VAN DE ONAFHANKELIJKE LIBERALE
JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

H. J. ROETHOF

Oud-voorzitter J.O.V.D.; oprichter L.D.C.;
lid P. v. d. A.

„IK VOEL MEZELF NOG STEEDS LIBERAAL”

Red.: „Wij zijn meestal gewend om een interview te beginnen met enkele levensfeiten. Zou u ons iets kunnen vertellen over uw leven, de activiteiten die u aan de dag heeft gelegd, met name in de politiek?”

Roeth.: „Ja, de feiten van mijn persoonlijk leven. In heb in Utrecht gestudeerd, ik ben direct daarna naar Indonesië gegaan in 1945, in verschillende functies van het overheidsapparaat werkzaam geweest en nog een jaar lang hoofdredacteur van een blad geweest en teruggekomen in . . .”

Red.: „Zou u ook kunnen zeggen welk blad dat is geweest?”

Roeth.: „Nou, dat was een . . ., och, maar dat is allemaal zo weinig belangrijk, maar dat was een Indonesisch federalistisch dagblad 'Warta Indonesia' genaamd; ik heb er ook wel iets aan politiek gedaan. Ik ben teruggekomen in '49; daarna eerst m'n proefschrift geschreven en toen jarenlang, een jaar of dertien als ik het goed heb, bij de Nieuwe Rotterdammer werkzaam geweest, eerst als redacteur voor overzeese gewesten zoals dat heette, me ook dus veel bewogen op het gebied van de ontwikkelingslanden, tweede overzichtsschrijver, voornamelijk van de Eerste Kamer, toen in zeven of achtenvijftig ben ik parlementair overzichtsschrijver geworden, eerste overzichtsschrijver, hoofdzakelijk dus voor de Tweede Kamer en toen ben ik in '64 op Buitenlandse Zaken gekomen als ambtenaar.

Politiek is de situatie zo geweest, dat ik al heel erg jong veel politieke belangstelling heb gehad en opgevoed ben in een gezin waarin men vrijzinnig-democratisch stemde, de tendens liberalerig was, als men dat zo mag noemen. Ik ben nog vóór de oorlog lid geworden, en bestuurslid al spoedig van de Vrijzinnig Democratische Jongeren Organisatie tot ik naar Indonesië ging; toen ik teruggekomen ben uit Indonesië heeft hoofdzakelijk de Indonesië-politiek mij ervaar weerhouden om lid van de Partij van de Arbeid te worden, en toen ging ik naar de VVD. De Vrijzinnig Democratische Bond was, zoals u weet opgegaan in de Partij van de Arbeid, maar als VVD'er was ik al gauw teleurgesteld over wat ik zag als gebrek aan sociale bewogenheid in de VVD. Men heeft toen al in een vroeg stadium een beroep op mij gedaan om voorzitter van de JOVD te worden en mij de indruk gegeven, dat er op dit punt wel verandering in het klimaat zou kunnen komen. Ik heb dan ook die vier of vijf jaar dat ik voorzitter geweest ben van het hoofdbestuur, getracht die verandering te brengen; naar mijn idee is dat onvoldoende gelukt; ik heb ook met anderen geprobeerd dat op andere manieren te bewerkstelligen.

Hoofdmoment daarvan is geweest, dat wij een openbrief gestuurd hebben aan het hoofdbestuur van de VVD, dat was in '54 of zo iets, waarin wij op dit soort zaken de aandacht gevestigd hebben. Een ander hoofdmoment is geweest de oprichting van het blad Liberaal Reveil, van de Stichting Liberaal Reveil, waarmee we aanvankelijk nogal wat tegenwerking van de VVD gehad hebben, omdat men bevreesd was, dat dit zou ontaarden in rebellie in VVD-kring. Mede door gebrek aan middelen, die wij hadden is het later toch niet gelukt onafhankelijk te blijven en heeft de VVD op den duur toch weer zo'n invloed over dat blad weten te vestigen.

Een derde hoofdmoment is geweest, in 1962 zal dat geweest zijn, toen, op verzoek van Korzhals, die kandidaat was voor het lijsttaanvoerderschap van de VVD, — hij zei, dat nu de stormbal gehesen moest worden en dat het de hoogste tijd was om iets te doen voordat het te laat was — het Liberaal Democratisch Centrum is opgericht, waarvan ik persoonlijk al heel gauw het idee had, dat het toch alleen maar uit kon draaien op een splitsing met de VVD, omdat ik allang het geloof verloren had, dat het nog goed kon komen in de VVD; en toen de stemming niet van dien aard was, dat men die splitsing op dat moment wilde doorvoeren, heb ik voor de VVD bedankt.

Ik ben vervolgens na enige jaren lid geworden van de Partij van de Arbeid, zo is de situatie.”

Red.: „Wat zijn precies geconcretiseerd de drijfveren geweest . . . U zei, de VVD is voor mij de partij waar ik me niet thuis voel en mijn politieke ideeën niet naar buiten worden gedragen.

Zou het misschien ook kunnen, dat persoonlijke factoren daarbij een rol gespeeld hebben, op grond van de personen die er in zaten?”

Roeth.: „Ik zou dat bepaald niet op de voorgrond willen stellen. Ik heb nog steeds het idee, dat de kansen voor het liberalisme groter dan ooit zijn, maar dat dat in de VVD daar niet goed tot zijn recht kan komen. Het is nu eenmaal zo geweest, dat men gedurende een halve eeuw eigenlijk zeer sterk de nadruk gelegd heeft op het probleem van de sociale zekerheid en dat is nog steeds een buitengewoon belangrijk probleem; het is bepaald niet zo, dat in de samenleving waarin wij leven iedereen op het gebied van de sociale menswaardigheid aan zijn trekken komt; maar er is toch wel een belangrijke ontwikkeling op dit gebied geweest. En ik heb het idee, dat we nu weer in een fase zijn komen te verkeren (juist, omdat er allerlei revolutionaire ontwikkelingen gaande zijn op technisch, technologisch en wetenschappelijk gebied, waardoor de mens steeds meer een nummer wordt in de samenleving) dat die aspecten van de vrijheden en rechten van de individuele burger steeds meer op de voorgrond komen. Maar mijn bezwaar tegen de VVD is, dat ze altijd op economisch gebied te weinig naar mijn idee opgekomen is voor de sociaal-economische belangen van de grote massa van de bevolking. Ook in de toekomst zie ik niet goed, dat ze daar wel voor zal gaan opkomen, terwijl ik wat die politieke vrijheden betreft toch ook niet zo veel hoop op de VVD gevestigd heb, omdat naar mijn idee de VVD ook veel van die politieke

rechten nog steeds te veel bindt aan de macht van het geld in de samenleving, zodat men allerlei rapporten krijgt, die weliswaar niet door de VVD uitgegeven zijn maar dan door de liberale Telderstichting, zoals 'Verbroken evenwicht' en 'Open ondernemerschap', die nu niet bepaald gekenmerkt zijn door een geest van vooruitstrevendheid. En de punten die den meer specifiek liggen in de politieke sfeer van de individuele vrijheid, daar moet ik van zeggen, nou ja, wat hebben we op dat gebied van de VVD gezien? We hebben gezien de zaak Toxopeus versus Gruyters, we hebben gezien de uitspraken van Van Riel over de republikeinse hoogleraren, we hebben gezien de kwestie van Couzy over 'Vrij Nederland' in de kazernes . . .”

Red.: „Den Toom over G 3.”

Roeth.: „Geertsema tegen 'Zo is het'; ook op het gebied van het politieke liberalisme zie ik niet, dat de VVD nu bepaald het volle vertrouwen verdient.”

Red.: „Als ik het zo mag zeggen: De VVD mag zich beslist niet tooien met het feit, dat zij het liberalisme in de politiek in Nederland uitdraagt; dat tegenwoordig het liberalisme een ruimere opvatting . . .”

Roeth.: „U mag het wat mij betreft zo zeggen, ik herhaal: de kansen voor het liberalisme zijn in deze tijd groter dan ooit, ik voel mezelf nog steeds liberaal, maar juist daarom ben ik lid van de Partij van de Arbeid geworden.”

Red.: „Het feit, dat u die kansen voor het liberalisme nu dus weer reëel aanwezig ziet, is dat ingegeven door het feit, dat Democraten '66 zo zijn opgekomen, omdat daar toch ook al een aantal liberalen inzitten?”

Roeth.: „Ik begrijp het verband van de vraag nog niet met . . .”

Red.: „U ziet dus thans een aantal reële kansen voor het liberalisme als zodanig, en nu dacht ik, dat je daarvoor een aantal aanknopingspunten moet hebben, op grond waarvan je tot zo'n conclusie komt.”

Roeth.: „Nee, dat is de feitelijke situatie, zoals die zich op het ogenblik aftekent in de samenleving, de hele technologische en wetenschappelijke revolutie waardoor steeds meer de mens een nummer dreigt te worden in de samenleving; dat daar verzet tegen komt, dat acht ik zeer begrijpelijk; om een paar concrete problemen bij de kop te pakken: er wordt veel gesproken over medezeggenschap in de onderneming, maar er is nog betrekkelijk weinig aan gedaan en de VVD is beslist niet haantje de voorste om die medezeggenschap, dus de deelneming van de individuele mens, daar op dat gebied tot zijn recht te doen komen. Maar er is nog heel ander terrein: de medezeggenschap in de ambtelijke sfeer, daar wordt nog heel weinig over gepraat, maar dat ligt voor de VVD zelfs nog ver in de toekomst voordat ze daarover zullen gaan denken. Dat vind ik een beetje het bezwaar van de VVD, dat bepaalde ideeën die tien jaar geleden gelanceerd zijn, als dan zo'n periode van tien jaar doorlopen is, dan krijgt men het idee, dat men in die kringen er enigszins rijp voor wordt, maar ja, dan is de ontwikkeling al weer zoveel verder, dan zijn er al weer andere eisen in de samenleving die zich op de voorgrond dringen.”

Red.: „Maar ik stel nu mijnheer Roethof, als u nu dus op dit ogenblik weer voor dezelfde keuze zou komen te staan, zou u dan ook weer naar de Partij van de Arbeid zijn toegegaan?”

Roeth.: „U wilt waarschijnlijk suggereren, of ik dan naar D '66 zou zijn gegaan. Dat is natuurlijk een vraag, die zich theoretisch helemaal niet laat beantwoorden, omdat het alternatief eenvoudig niet bestond. Ik moet zeggen, dat ik de motieven die tot de oprichting van D '66 geleid hebben niet zo van harte onderschreven heb. Het had toch veel van een persoonlijk meningsverschil tussen de heren Toxopeus en Gruyters; en ik moet zeggen, dat de twee bekende punten van staatsrechtelijke hervorming, het eerste punt van die rechtstreeks gekozen minister-president zeer veel gevaren herbergt, zuiver uit een oogpunt van democratie.

En dat andere punt, ja, dat hangt er veel van af hoe je het districtenstelsel in elkaar wilt zetten, maar in ieder geval geloof ik niet, dat bij alles wat op het ogenblik aan de orde is in de samenleving op het punt van de grote veranderingen die noodzakelijk zijn, dat dit nou de twee hoofdmomenten zijn, dat geloof ik niet. Ik ben dus niet zo verschrikkelijk enthousiast geweest over D '66, al heb ik direct gezegd, ik heb het ook in een stuk in 'Opinie' geschreven, dat het een belangrijke stap vooruit was, mij het een belangrijke stap vooruit leek in de vergelijking met de VVD.

Ik ben wel wat enthousiaster geworden na lezing van het definitieve programma en in ieder geval heb ik met veel genoegen naar de uiteenzetting van Van Mierlo geluisterd in de Tweede Kamer bij de algemene politieke beschouwingen, maar ik heb geen enkele reden om mijn keus te betreuren, ook nu niet.”

J. VAN DEN BURG, J. WITTING

(Wordt vervolgd)

**Secretariaat J.O.V.D.: M. P. van Dijk
Abbenesstraat 22", Amsterdam**

Notities van de voorzitter

De JOVD heeft het politieke seizoen afgesloten met de traditionele zomerconferentie in Dalſen. Het was een goede vergadering; daar was iedereen het over eens. De resoluties NAVO en Ontwapening zijn na een felle en faire discussie door de vergadering aanvaard.

De commissie zij nogmaals dank gebracht voor het vele en voortreffelijke werk dat zij in de afgelopen tijd hebben verricht.

Er zijn twee moties ingediend en aangenomen. De ene heeft betrekking op de Portugese koloniale politiek, de andere op de steun aan het Midden-Oosten. Zij onderstreepten dat het liberalisme, en dan vooral de jongeren die de liberale beginselen zijn toegedaan, internationaal georiënteerd zijn. Het is goed dat dat nog eens overduidelijk gedemonstreerd is.

Straks, in Amersfoort, wordt er weer wat „tegenwicht” gegeven. De concepten van de resoluties Onderwijs en Cultuur vindt u, naast bovengenoemde, ook in deze Driemaster.

We gaan nu de zomer in. Het politieke werk gaat echter, juist nu, door. Over de voortgang van het liberale beraad heb ik in vorige notities mogen berichten. De commissie kiezer-gekozenen is van start gegaan met een hearing in Dalſen.

De andere commissie, ingesteld door VVD, LDC, LSVN en JOVD, komt wat moeilijker op gang... maar, ze komt er. Het verheugt ons bijzonder dat in deze commissie mensen zitting hebben waarin wij het volste vertrouwen hebben. Een taak van deze commissie zal zijn het gesprek over partijvernieuwing gaande te houden. In andere groepen gonst het van bedrijvigheid. De liberalen mogen daarbij niet ten achter blijven.

In de komende tijd zal het hoofdbestuur gedachten uitwerken die beogen de structuur van onze organisatie door te lichten. Met onze bescheiden middelen wordt het steeds moeilijker de vereniging draaiende te houden. Ik heb dat in Dalſen reeds aangekondigd in oktober zult u daarover meer horen.

Eén ding moeten wij ons voor ogen houden: in september moet de JOVD vlot van start gaan. Er zijn veel belangrijke taken. Er is veel, héél veel te doen.

In de „ghost of Dalſen” móet en zál het ons gelukken dat werk te verzetten. Maar eerst een prettige vakantie!

GERARD VAN DER MEER

HB-VERKLARING

Het hoofdbestuur van de onafhankelijk liberale Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie heeft met grote verontrusting kennis genomen van de strijd, welke in het Midden-Oosten is uitgebroken.

Het hoofdbestuur dringt er in dit verband bij de Nederlandse Regering met klem op aan Israël onmiddellijk met alle mogelijke middelen te hulp te komen.

Het hoofdbestuur van de JOVD is van mening dat de Nederlandse Regering, ondanks mogelijke verstrekkende internationale gevolgen, niet zal mogen aarzelen om, indien het bestaan van een zelfstandige staat Israël en daarmee

het leven van de Israëliſche bevolking in gevaar zou komen, militaire eenheden in te zetten aan de zijde van Israël. Daarbij denkt het hoofdbestuur in de eerste plaats aan de door de Nederlandse Regering permanent ter beschikking van de Verenigde Naties gestelde eenheden.

Ook indien de omstandigheden dergelijke verstrekkende maatregelen van Nederlandse zijde thans overbodig zouden maken, dringt de JOVD er bij de Regering op aan een verdrag van militaire steun met Israël te sluiten.

Groningen, 5 juni 1967

IN DE KLEINE VALKUIL

Zo alom in den lande kan men nog wel eens wat waarderende woorden horen over het kabinet De Jong. Zo zegt men wel: Het kabinet is met enige bescheidenheid begonnen; het maakt tenminste niet de blunders van het kabinet Cals. Wat men persé niet te horen krijgt is wat men nou wel gaat doen, en wat er tot nu toe wel gedaan is. Zelfs Bert Hubert verslikte zich bijna toen hij met zo'n ongeveinsd enthousiasme tijdens zijn politieke rede in Dalſen waarderende woorden sprak over de ploeg De Jong c.s. Hij vertelde zelfs dat enige PSP vriendjes van hem (O Schande!) enige moeite hadden om dit kabinet te beoordelen.

Zo hoorde ik ook het jongste kamerlid in discussie met één van de nog weinig overgebleven crypto-socialisten in de JOVD zeggen, dat die linkse kritikasters in de JOVD maar eens hun mond moesten houden. Want immers het kabinet voerde toch een linkse politiek (foei!). Als voorbeeld van de linkse politiek werd genoemd het niet leveren van onderzeeboten aan Zuid-Afrika. Nou heeft men in een of ander obscuur Utrechts studenten blaadje kunnen lezen dat het betreffende kamerlid geen bezwaar had tegen levering door Nederland van dit wapentuig aan het apartheids regiem. Een ongerijmdheid? Welnee. Voor geïnteresseerden is het misschien wel eens leuk om in een van de oude Driemaster nummers het oordeel te lezen dat het huidige kamerlid toen had over het met het kabinet De Jong te vergelijken kabinet De Quay. Om te onthouden: het artikel had de titel „Het zwakke Kabinet”.

In de sociologische literatuur kan men wel eens de stelling tegenkomen dat de grafiek van het aantal gesloten huwelijken gedurende een bepaalde periode dezelfde trend vertoont als de grafiek der conjunctuur schommelingen. Misschien is het daarom dat alleen de nachtelijke escapades van H. J. Tankink, voorzitter van de Amsterdamse afdeling der JOVD, in Dalſen voor Spioneer nog enkele raadsels op leveren. Maar misschien hoort u daar later meer over.

SPIONEUR

De Driemaster

Maandblad van de onafhankelijke liberale Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.).

Hoofdredacteur:

Drs. R. M. Marcuse.

Leden van de redactie:

J. Hidding
J. v. d. Burg
Ineke Hubeek
J. Witting
Mieke Hage

Redactie-adres:

Werkersdijk 8,
Rhoon (Z.H.).

Kopij afdelingspagina:

Nieuwe Parklaan 155
Scheveningen.

Administratie-adres:

Sarvornin Lohmanlaan 66,
Groningen. Tel. 05900-37511.

Abonnementsprijs minimum f 7,50 per jaar (voor leden gratis).

Betaling van advertentie- en abonnementsgelden uitsluitend op giro-rekening 277.760 t.n.v. stichting „De Driemaster” te 's-Gravenhage.

Alg. secretariaat:

Abbenesstraat 22-II, Amsterdam.

Alg. penningmeester:

H. Bosma, Kleine Haddingestraat 12, Groningen; postgiro 953500.

N.V. SCHEEPSWERVEN

PIET HEIN

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115 meter lang. Overdekt droogdok 116x30 meter, geschikt voor het zwaarste materiaal.

Telefoonnummers

Rotterdam 010 139275
Ridderkerk 01896 3644-3409
Papendrecht
01850 3774 8329-20466

LIBERALE BEGINSELEN EN POLITIEK

Liberale beginselen bevorderen een onafhankelijke opinievorming, vrij van dogma's. Dat doet eveneens de NRC, die uitgaande van liberale beginselen, onafhankelijk, streeft naar de grootst mogelijke objectiviteit in haar voorlichting en daardoor ook voor vele andersdenkenden een gewaardeerd middel is voor de algemene oriëntatie.

Als U nog niet op de NRC geabonneerd bent, vraag haar dan vrijblijvend op proef.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824, ROTTERDAM - TELEFOON 111.000

M A R G I N A L I A

Mode

Het is in ons land in sommige kringen plotseling mode geworden om Nasser en de zijnen met het grootste begrip tegemoet te treden. Hoe opvallend was het bijvoorbeeld niet om te zien, dat de Algemene Studentenvereniging (ASVA), op elk (on)gewenst moment paraat staande met demonstraties en/of vlugschriften, ten aanzien van Israël niet wist te komen tot een dergelijke protest-optocht. Officiële reden: men had onvoldoende tijd om aan de algemene demonstratie medewerking te verlenen. Werkelijke reden, zoals een van de bestuursleden tegenover de Haagse Post verklaarde: „deze kwestie ligt niet lekker”. Weliswaar heeft het ASVA-bestuur een verklaring uitgegeven, maar dat zich juist hier het welbekende verschil aan de dag treedt tussen woorden en daden, kan geen toeval zijn. (19 juni)

Begrip

Het bovenstaande betekent natuurlijk niet, dat ik geen oog zou hebben voor de Arabische problematiek. Men heeft slechts een enkele reportage uit het midden-oosten te zien om te weten, in wat voor verschrikkelijke omstandigheden de overgrote meerderheid van de bevolking in die landen moet leven. Reden temeer om regeringen te veroordelen die

enorme kapitalen besteden aan de oorlogsvoorbereiding, die dag in dag uit de bevolking ophitsen tot en uiteindelijk meeslepen in „uitroeiingsoorlogen”. Men verwijt Israël, dat het niets heeft bijgedragen tot oplossing van het Palestijnse vluchtelingenprobleem. Maar de hulp, door Israël in de afgelopen jaren aangeboden, is zonder meer van de hand gezezen. Toen Egypte vrij recentelijk werd getroffen door een cholera-epidemie, heeft de Israëlische regering serum aangeboden ter bestrijding van deze gevaarlijke ziekte.

Ook deze hulp is zonder meer geweigerd. Misschien dat een Israëlisch aanbod tot het leveren van gifgas voor de uitroeiingsoorlog in Jemen zonder meer aanvaard zou worden. (19 juni)

Erkenning

Er zal een grootscheeps hulpprogramma moeten worden ontworpen voor alle landen van het midden-oosten, opdat de mensen ook in dit gedeelte van de wereld hun werken beloofd zien door een op zijn minst menswaardig bestaan. Een dergelijk, helaas nog zeer veraf liggend ideaal kan alleen bereikt worden door intensieve samenwerking tussen Israël en zijn naburen. Een massale golf van sociale revoluties in de Arabische landen, die op zich al noodzaak is om deze landen leefbaar te maken voor de gehele

bevolking in plaats van alleen de traditionele kleine bovenlaag, zal samenwerking misschien binnen bereik kunnen brengen. Op korte termijn echter zal Israël in de eerste plaats eindelijk erkenning moeten afdwingen van zijn burenen. Terecht wenst de Israëlische regering slechts rechtstreekse vredesonderhandelingen. Voor de Verenigde Naties zou hierbij hoogstens de taak zijn weggelegd van gangmaker en toezichhouder, maar natuurlijk in geen geval die van redder der Arabische regeringen.

De Israëliërs hebben recht op erkenning door hun burenen en waterdichte garanties voor de vrije doorvaart van het Suezkanaal en de golf van Akkaba. Men mag hopen dat zij, zolang hen dit wordt onthouden, erin blijven slagen de door hen veroverde gebieden bezet te houden. (19 juni)

Ruïne

In de eerste dagen van de lente publiceerde George C. Wilson in zijn dagblad The Washington Post het door de meeste andere kranten helaas doodgewezen resultaat van zijn gesprekken met zeglieden van het Pentagon over de laatste tijd wat minder luidruchtig bejubelde vooruitgang in de Vietnamese oorlog. Enkele antwoorden die Wilson op zijn vragen van de militairen kreeg, zijn sensationeel te noemen:

1. „De vijand heeft meer troepen in Zuid-Vietnam staan dan ooit tevoren.”
2. Twee jaar nadat president Johnson tot de fatale escalatie van de oorlog besloot, opereerden 287.000 man Vietcong en Noordvietnamezen in het zuiden, tegenover 239.000 verleden jaar.
3. Bovenstaande cijfers zijn des te opmerkelijker, omdat de infiltraties uit het noorden door de (zuiver militaire!) bombardementen praktisch stilgelegd lijkt te zijn. Dit betekent dus dat de Vietcong zeer succesvol is bij het recruterende van aanhangers onder Zuid-vietnamese bevolking.

Men vraagt zich met deze gegevens voor ogen af, waar de Amerikanen heen willen. Gisteren werd van regeringszijde medegedeeld, dat men rekening zal moeten houden met een nog verdergaande escalatie van de oorlog.

Wat moet het einddoel van dit alles, dat volgens Arthur M. Schlesinger jr. terecht wordt ontheiligd door de middelen („De bittere erfenis” uitgeverij H. J. Paris in Amsterdam), anders zijn, of de Amerikanen nu winnen of niet, dan een totaal verscheurd en kapot gemaakt land, dat sinds bijna dertig jaar geen vrede heeft gekend en waarin in geen tijden aan vruchtbare wederopbouw zal zijn te denken? (19 juni)

R. M. MARCUSE

VONHOFF I

Mochten wij in de vorige uitgave van onze bladen aandacht besteden aan de merkwaardige (liberale) visie over de partijvernieuwing van mr. Geurtsen, enkele recente uitspraken van de heer Vonhoff hebben ons weer achter de schrijfmachine doen zitting nemen.

Al uit de manifestaties in de verkiezings-tijd was ons gebleken dat de heer Vonhoff, sinds zijn 16e jaar trouw lid van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en sinds februari '67 kamerlid, zich zeer zeker niet te buiten gaat aan genuanceerd denken. Velen zullen soms het gevoel krijgen dat de doordachtheid van sommigen zijner opmerkingen omgekeerd evenredig zijn aan het stemgeluid waarmee zij geproduceerd worden.

Zo kon men in een interview in het Algemeen Handelsblad van 9 mei 1967 lezen dat het betreffende kamerlid een uitgesproken mening over de demonstratievrijheid had. De heer Vonhoff verklaarde: (ik citeer letterlijk) „De demonstrant zou zo reëel moeten zijn, dat hij zich realiseert, dat de overheid het best in staat is te beoordelen, of een leuze wel of niet toelaatbaar is”. Tot zover de heer Vonhoff. Als wij dit voor een liberaal kamerlid een bevreemdende uitspraak vinden dan lijkt mij dat nogal eufemistisch gesteld.

Mocht de heer Vonhoff zich nog eens op dit gladde ijs begeven dan lijkt het mij verstandig van te voren wat literatuur over de vrijheid in het algemeen en de individuele vryheid in het bijzonder te raadplegen. Kwaad doen kan het beslist

niet. Iets van oude stam zoals Locke, Bentham, Mill, Hume en Voltaire zou zeker op zijn plaats zijn.

Ach ja, wat huiswerk voor de zomer-vakantie is toch ook niet zo erg!

VONHOFF II

In het zelfde interview in het Algemeen Handelsblad meende de heer Vonhoff, de 1 mei demonstratie in Amsterdam als een staaltje komedie te kunnen afschilderen, en verklaard dat dit niet getolereerd had mogen worden. In een adem wordt ook nog het zig-zag beleid van het gezag t.a.v. deze zaak genoemd. Ik meen niet over die sociaal-psychologische kennis te beschikken om deze stelling te onderschrijven, maar uit eigen waarneming bleek mij wel dat het aantal de-

monstranten de 5000 overschreed en dat het niet alleen jongeren waren die meeliepen. Dit stelt de uitlating „komedianten” wel in een ander licht.

Als „kenner van de Amsterdamse situatie (cit)”, had dit kamerlid beter moeten weten. Juister was het dan ook geweest indien de heer Vonhoff zijn pijlen had gericht op de hypocritische beleidsbeslissing van een der vorige kabinetten, toen blijkbaar enkele heren de bekrompen opvatting deelden, dat nationale feestdagen niet kunnen samenvallen met erkende christelijke zon- en feestdagen, en zo een dagje moeten opschuiven.

Enkele vragen in de 2e kamer omtrent deze materie aan de desbetreffende minister waren dan ook beter op zijn plaats geweest.

J. WITTING

„ORDE IN VRIJHEID”

De stichting „Orde in Vrijheid” zal voorlopig afzien van verdere activiteiten voor de stichting van een nationaal monument voor koningin Wilhelmina in Den Haag. Dit lezen wij voor u in een verslag in de NRC en het Alg. Handelsblad van 15 juni jl. van de jaarlijkse vergadering der stichting Orde in Vrijheid. Als reden hiervoor gaf de voorzitter van de stichting, luitenant-kolonel ds. C. M. Graafstal, tevens voorzitter van de bond van Christelijke Oranjevrienden in Nederland, dat dit doel niet meer zo urgent was daar andere instanties al het zelfde nastreefden en de rust rond het vorstenhuis weergekeerd was. Kortom een van de vele stichtingen in Nederland zonder enig nuttig doel. Maar weest op uw hoede!

Ledigheid is geen oud vaderlands gebruik, en zodoende besloot de vergadering het terrein der werkzaamheden der

stichting te verleggen. Ds. Graafstal stelde de vergadering dan ook voor meer aandacht te richten op een program van geestelijke weerbaarheid van ons volk. In dit verband zei de heer Graafstal dat voor bepaalde groepen jongelui een pre- of paramilitaire training van groot nut zou kunnen zijn. Het zou een geestelijke en lichamelijke sanering betekenen, die niet alleen henzelf ten heil is maar tevens een bijdrage levert aan een geestelijk en militair weerbaar volk. Tot zover de heer Graafstal. Mr. E. Bos, officier van justitie in opleiding bij de rechtbank van Amsterdam, stelde in zijn bondsrede dat het existentialisme, dat vooral onder de jongeren grote aanhang heeft, in hoofdzaak verantwoordelijk is voor de gistingen in het volk. Hij was tevens van oordeel dat de democraten die afwillen van benoemde burgemeesters en een benoemde minister-president, in wezen valse demo-

craten zijn. Het is een overspannen gedachte om de democratie zover te voeren dat alles met stemmingen moet worden beslist.

Bij velen zullen na lezing van dit gezwollen proza toch nog wel enkele vragen overblijven. Ik vraag mij bijvoorbeeld af of het ds. Graafstal ontgaan is dat men met para-militaire organisaties in een onzer buurlanden gedurende de jaren 1933-1945 vervelende ervaringen heeft opgedaan. De huidige oplage van de National und Soldatenzeitung in West-Duitsland toont wel de perverterende invloed, die de Hitlerjugend op enige generaties „Volksgegnossen” heeft gehad. Mr. Bos, welke zich als toekomstig lid van het openbaar ministerie nu al op het gladde politieke ijs begeeft, en verkiezing van personen voor belangrijke overheidsposities een overspannen gedachte vindt, had ter ondersteuning van zijn betoog het ge-

bruik van de oude grieken in de bakermat van onze democratie Athene kunnen aanhalen. Zoals hem misschien bekend is heeft men wel eens in Athene volksvertegenwoordigers, bestuurders en leden van de rechterlijke macht bij loting aangewezen, daar stemming niet waarborde dat iedereen dezelfde kans had deel te nemen in bestuur en rechtspraak. Wat mij echter meer interesseert is wat nou eigenlijk de selectie maatstaven zijn op het ministerie van justitie om iemand geschikt te achten om op te treden als vertegenwoordiger van het openbaar ministerie. Voor Amsterdam is het niet te hopen dat mr. E. Bos na afloop van zijn opleidingsperiode als lid van het openbaar ministerie in Amsterdam benoemd zal worden.

J. WITTING

DALFSEN

VERSLAG VAN HET HUISHOUDELIJK GEDEELTE VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Gewoontegetroou was het voorzitter **Gerard van der Meer**, die zaterdagmiddag 10 juni omstreeks half drie de spits afbeet, door, na ondermeer het aanwezige VVD-kamerlid **Hans Wiegel** te hebben welkom geheten, in het kort een aantal JOVD-activiteiten van de achter ons liggende spanne tijd de revue te laten passeren.

Hij liet er direct al geen twijfels over bestaan, dat de JOVD achter Israël stond, van welk feit eveneens diverse in en bij „De Vechtstroom” verpozende roerende en onroerende goederen door middel van plakkertjes getuigden. Achtereenvolgens stelde hij zaken aan de orde zoals de studiedag, gewijd aan een op te richten Europese Liberale Partij; verder, de weinig verkwikkende gang van zaken in Griekenland, Engeland, de EEG, en de laatste ontwikkelingen in Amsterdam en deszelfs burgemeester.

Kortelings werd ingegaan op een met de VVD gevoerd Liberaal Beraad, waarbij de voorzitter er op aandrang om, voor wat betreft het partijwezen, er wat meer vaart achter te zetten, dit gezien de activiteiten van vele anderen zo werd op een uitnodiging van de JOVD, gedaan aan de andere politieke jongerenorganisaties om voor wat dit betreft de koppen eens bij elkaar te steken, alleen door de jongerenorganisatie van de KVP positief gereageerd.

Overigens signaleerde ook de voorzitter het Rommians corporatief fenomeen „Geurtsen”, met wie hij zo vrij was van mening te verschillen; terecht overigens. Op de valreep werd nog mededeling gedaan van een gesprek, dat onlangs zou hebben plaatsgehad met het bestuur van **Democraten '66**, over welks directe resultaten we echter niet zo veel wijzer zijn geworden en, voor het geval u het nog niet wist de JOVD heeft thans meer dan 2000 leden, waarvan akte.

De daaropvolgende spreker, vice-voorzitter politiek, **Bert Hubert**, ging eveneens in op het conflict in het Midden-Oosten. Hij belichtte de factoren die tot het conflict geleid hadden en verduidelijkte een daarover uitgegeven hoofdbestuursverklaring. Vervolgens besprak hij het Jongeren Comité Israël — waar de JOVD eveneens in deelneemt — welke tracht te bewerkstelligen: erkenning van het bestaansrecht van Israël; erkenning van het recht van Israël haar grenzen te verdedigen en zonodig de hulp van andere landen in te roepen erkenning van de vrije doorvaart door de Straat van Tiran; een vreedzame regeling van het probleem van de Palestijnse vluchtelingen en sociaal-economische ontwikkelingshulp aan alle staten in het Midden-Oosten. De heer Hubert stelde als mogelijke bijdrage tot de oplossing van het probleem voor demilitarisering van Jordanië ten westen van de Jordaan en van de Sinai-woestijn; Jeruzalem open en vrij toegankelijk te maken; eventuele UNO-troepen in het vervolg aan weerszijden van de grenzen te stationeren en Israël af te doen zien van gecontinueerde gebiedsuitbreiding. In dit verband verklaarde hij zeer gelukkig te zijn met de door de Nederlandse regering ingenomen houding; ook over de andere beleidszaken van het kabinet-De Jong betoonde hij zich zeer enthousiast, met uitzondering van Amsterdam waarbij enkele tactische fouten gemaakt waren.

Een en ander neemt evenwel niet weg, dat zijn stelling, dat dit kabinet in het land een grote aanhang heeft gekregen, een wel wat betere verdediging verdiende dan het laten opdraven van een aantal PSP-vriendjes, die volgens de heer Hubert gezegd zouden hebben: „Deze regering, hoe is het in vredesnaam mogelijk, ze

doen het geweldig, die Pietje de Jong, dat is onbegrijpelijk, is die PSP nog wel een partij waar je op kan stemmen, het is een hoogst merkwaardig verschijnsel”. Vervolgens stelde hij de partijhervorming aan de orde. Daarbij constateerde hij, dat na de verkiezingen nagenoeg alles doodgelopen was verder was hij van mening, dat de oude partijen zich op den duur zullen moeten opheffen, waarbij hij geloofde, dat een eindtoestand zou kunnen ontstaan met drie, misschien vier partijen op werkelijk politieke basis. Op de valreep nog overgaand naar een geheel ander onderwerp — een ogenschijnlijk onontkoombare belastingverhoging — drong hij er op aan die in de indirecte sfeer toe te passen.

Nadat de ongeveer 120 aanwezigen geklapt hadden, werd vervolgd met agenda-punt 3: Notulen voorgaande ledenvergaderingen. Deze waren echter niet tijdig gereedgekomen en moesten worden uitgesteld tot Amersfoort.

Het tussentijds financieel verslag werd toegelicht door de penningmeester **Henk Bosma** en zonder discussie voor de vergadering goedgekeurd.

Een voorstel tot wijziging van het Huis-houdelijk Reglement, inhoudende, dat de abonnementsprijs van de Driemaster verhoogd wordt tot f 7,50 werd na een door de Utrechtse **Johan Meijer** verlangde stemming aangenomen met 60 stemmen voor en 4 stemmen tegen. Een andere wijziging, inhoudende, dat in de verenigingsraad voortaan alleen de daarin zitting hebbende niet-HB-leden stemrecht zullen mogen uitoefenen, werd eveneens goedgekeurd, waarbij op verzoek van **Johan Meijer**, alsnog een taakomschrijving van de VR zal worden opgenomen. **George van Dijk** uit Amsterdam werd bij enkelvoudige kandidaatstelling en zonder discussie verkozen verklaard tot algemeen secretaris, waarmee hij de plaats gaat innemen van **Pieter Jonker**, die de JOVD in die functie gedurende drie jaren heeft gediend.

Als plaatsvervangende leden van de raad van beroep werden **Hans Wiegel** en **Pieter Jonker** verkozen.

Als lid van de juridische commissie werd alleen **Arnout Ruitenberg** verkozen, waarop de heer **Meijer** er op aandrang alsnog naarstig uit te zien naar een tweede persoon, een meester in de rechten.

Verder kwam er niets ter tafel, zodat alleen nog de rondvraag resteerde. Daarbij was het **Henk Tankink** uit Amsterdam, die inging op de toespraak van de heer Hubert. Hij betreurde het, dat daarin met geen woord gerept was over Vietnam en wierp het HB voor de voeten, dat zij het gedurende de laatste maanden, voor wat betreft Vietnam, hadden laten afweten. Een tweede opmerking was, dat de heer Hubert bij het schetsen van de ontstaans-geschiedenis van het Jongeren Comité Israël, zich op onjuiste en insinuerende wijze zou hebben uitgelaten over de ASVA die zich uiteindelijk niet bereid-verklaarde om deel te nemen in het Comité.

(De heer Hubert had daarover letterlijk gezegd: „Het is hoogst merkwaardig, dat de vaste Vietnam-activisten weigeren mee te doen aan acties voor Israël; tot mijn zeer grote verbazing ligt hun sympathie dus niet altijd aan de kant, waarvan zij zouden zeggen, dat dat juist was . . .” Na een interruptie van **Jan Witting**, dat dat niet waar was, preciseerde de heer Hubert voorstaande door te zeggen, dat de ASVA een neutraal comité wilde en de SVB helemaal niet wilde meedoen. — Voor een uiteenzetting hierover van de zijde van de ASVA zelf, zie NRC van 20 juni, rubriek Uw mening - v. d. B.) De heer Tankink vond het verder onjuist, dat een parallel werd getrokken met het Comité Vietnam, waaraan de ASVA wel meedoet. Hij kon het zich overigens zeer

goed indenken, dat de ASVA als algemene vereniging een algemeen en neutraal comité wilde.

Gerard van der Meer bracht als antwoord Scheveningen en het Vredesplan Vietnam in herinnering, en zei tot slot niet te weten wat de JOVD heeft nagelaten om in de zaak Vietnam haar standpunt duidelijk naar voren te brengen.

Bert Hubert ging wederom in op de ontstaansgeschiedenis van het Jongeren Comité Israël verweet het Comité Vietnam niet neutraal te zijn; zei, de demonstratie van Piet Nak een goede te hebben gevonden, en nodigde de heer Tankink uit, voor zover hij nieuwe ideeën had over Vietnam, om met een motie te komen.

Henk Tankink betreurde het daarop evenwel, dat men met de vorige verklaringen Over Vietnam, die ook hij ondersteunde, niets meer deed dat het HB bij de demonstratie van Piet Nak verstek had laten gaan (naar Van der Meer zei, om reden van een toen reeds geplande HB-vergadering) en verklaarde geen behoefte te hebben aan moties.

Ook de daaropvolgende spreker, **Johan Meijer**, verklaarde dat laatste, omdat anders de landelijk voorzitter in een vraaggesprek met de heer **Rob Marcuse** weer zou zeggen, dat hij de vergadering overrompeld zou hebben.

Vervolgens stelde hij de opgeschorte Driemaster-motie aan de orde. Enerzijds constateerde hij, dat er in Woudschoten daaromtrent een ernstige verwarring over was geweest; dat bij aanpassing van de redactie niet zo zeer gedacht werd aan mensen, maar meer aan de inhoud; en dat zich anderzijds in de Driemaster een betere ontwikkeling voordeed, zodat hij de motie introk. Daaropvolgend betreurde hij het evenwel, dat in de Israël-HB-verklaring verzuimd was er bij te vermelden, dat ook de VN er bij betrokken zou moeten worden; vroeg hij opheldering over de regionale politieke jongeren contact raden miste verslagjes van de afdeling Utrecht op de afdelingspagina; constateerde, dat verklaringen van een lande-

lijke ledenvergadering, die HB-standpunten ondermijnden, niet op dezelfde wijze naar buiten werd gebracht als gebruikelijk is met HB-verklaringen; verzocht toezending van meer dan één exemplaar van het HB-bulletin; kwam mondeling terug op een niet goede toezending van Driemasters; stelde voor om Dalfsen weer op een zaterdag te laten beginnen en Woudschoten productiever te maken; niet te blijven binnen het kringetje van VVD, LDC en LSV, maar naar buiten te treden; en verzocht om een toelichting over een hoofdbestuurschrijven over het district Noord-Holland.

De heer **Van der Meer** antwoordde daarop, dat het experiment om Dalfsen uit te breiden tot drie dagen, aangeslagen is en het aldus voort te zetten; zegt toe ten aanzien van partijhervorming meer activiteiten ten toon te gaan spreiden: zich te beraden over Woudschoten, resolutie-behandeling in het algemeen en daaromtrent binnenkort met voorstellen te komen.

De heer **Hubert** erkent, dat de VN in de HB-verklaring genoemd had kunnen worden en zet de ontstaansprocedure van de regionale p.j.c.r.'s uiteen.

Maarten Lekkerkerker zegt daarop doorgaand, dat men om reden van centralisatie en het op korte termijn moeten beslissen, de afdelingen en districten bij het aantrekken van leden van enige status, heeft gepasseerd, waarna de heer **Van der Meer** toe zegt, dat bij een vacature contact zal worden opgenomen met de afdelingen en districten, waarop **Peter Wermeskerken** uit Zeist mededeelt, dat ook zijn afdeling inspraak wil hebben en anders een motie zal indienen, hetgeen de heer **Meijer** de navolgende historische woorden ontlokt: „U overrompelt de vergadering”.

In het kort gaat de heer **Lekkerkerker** nog in op de ontwikkelingen in het district Noord-Holland en is het mejuffrouw **Ineke Hubeek**, die voor wat betreft de afdelingspagina beterschap belooft.

(Vervolg zie pag. 5)

HBU **HBU**

Open óók een rekening bij de HBU

Hij is opgetogen over de vlotte service, de persoonlijke behandeling, en de financiële adviezen van de HBU. Bovendien ontvangt hij rente van zijn geld.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

(Vervolg verslag ledenvergadering)

Driemaster-hoofdredacteur **Rob Marcuse** zegt de heer **Meijer** dank, voor de woorden door hem aan de Driemaster gewijd. Het verheugt hem zeer, dat het tot dusver gevoerde beleid in goede aarde is gevallen hij belooft aldus te zullen doorgaan en het blad leesbaar te houden. In dit zelfde verband constateert hij vreugdevol, dat de benauwdheden en angsten van een enkeling in deze niet bewaardheid zijn geworden.

Nadat **Pieter Jonker** nog een rekensommetje voortoverde en inging op het onbestelbaar retour komen van Driemasters, werd het tijd om aandachtig te gaan luisteren naar een inleiding over ontwapening van de heer **Ter Veer**, hetgeen evenwel niet een ieder zo goed afging; de hond van de waard hield zich dit keer echter rustig.

JAN VAN DEN BURG

Na de lunch kwam het tweede gedeelte van de rondvraag aan de orde. De heer **Witting** (Amsterdam) vroeg het H.B. meer openheid te betrachten ten aanzien van het liberale beraad. Tevens werd een bestuursnota gevraagd voor het congres over de toekomstige structuur en ontwikkeling van de JOVD. Ook was de heer **Witting** benieuwd of behalve de VVD ook andere partijen op de hoogte worden gehouden van de activiteiten die de JOVD ten toon spreidt. Wat betreft de toekomstige structuur werd de aanbeveling gedaan hiervoor een commissie te vormen en de afdelingen te laten deelnemen in het gesprek hierover. G. van der

Meer meende in zijn antwoord dat genoeg openheid was betoond. Aan een commissie die de toekomstige structuur van de JOVD zou bestuderen had hij op het ogenblik nog geen behoefte.

De heer **Van Haaften** (Gouda) sloot zich aan bij het betoog van de heer **Witting** en stelde voor de naam van de JOVD te veranderen in federatie van Liberale en Radicale jongeren, daar de JOVD in jeugdgemeenteraden vereenzelvigd werd met de VVD. Het H.B. meende nog geen behoefte te hebben aan naamsverandering.

Na afsluiting van de rondvraag ging men over tot behandeling van de resolutie Ontwapening.

J. WITTING

De resolutiebehandelingen verliepen in een prettige, sportieve sfeer. Bij de aanvang van de discussie over de resolutie „Ontwapening” ontstond enige geharrewar, maar na een dreigement van één van de commissieleden, kwam de zaak spoedig tot rust. De besprekingen over de diverse amendementen vertoonden weliswaar de traditionele en emotionele strekjes, maar aan het einde kwam toch een aantrekkelijk stuk uit de bus.

De zondag was gewijd aan de behandeling van de resolutie „NAVO”. Bij de eerste overweging ontstond een levendige discussie over de vraag of de NAVO nu wel voldoet of heeft voldaan. Jan van der Berg, die bij de discussie over deze resolutie een grote rol speelde, was van mening dat men moest stellen dat de

NAVO voldoet. Eén van zijn argumenten hiervoor was, dat hij zich afvroeg, wat de „progressieve bladen” nu wel van de JOVD moesten denken, als wij stelden, dat de NAVO heeft voldaan. Het amendement werd verworpen. Wat de progressieve bladen nu wel moesten denken van het amendement van de afdeling Utrecht, gesteund door diezelfde Jan van der Berg, waarin werd gesteld, dat ook Spanje in de NAVO moest worden opgenomen, had men kennelijk niet overwogen. In elk geval was de discussie over deze zaak wel zo ongeveer de levendigste van de hele resolutie-behandeling. Jan **Witting** en **Lex Heijmans** van de afdeling Amsterdam spanden zich tot het uiterste in, aangevuld door **Bert Hubert**, om het amendement verworpen te krijgen, hetgeen gelukte (22 stemmen voor, 43 tegen). De verwerping van dit amendement was voor een aantal afdelingen reden blanco of tegen de stemmen bij de eindstemming. Over democratie blijken uiteenlopende opvattingen te bestaan.

M. HAGE

Na bespreking op zondag van de resolutie NAVO vond de bestuurswisseling plaats. **Pieter Jonker** verliet na drie jaar de JOVD te hebben gediend de bestuurs-tafel, nadat G. van der Meer enkele lovende woorden in Groningse stijl tot hem had gericht en de vergadering met ovationeel applaus afscheid had genomen van de scheidende secretaris. **George van Dijk** nam zijn plaats in.

Tijdens de tweede rondvraag vroeg de heer **Meier** (Utrecht) het bestuur voorstellen te doen het reglement van de

JOVD te wijzigen, op het punt van het toezicht dat het H.B. kan uitoefenen op uitspraken van politieke aard der afdelingen en dat van de uitgave van afdelingsperiodes. Het H.B. antwoordde dat het bestuur geen stappen zal ondernemen om het reglement te wijzigen en de heer **Meier** zegde het bestuur toe zelf op het congres enkele voorstellen te zullen doen. De heer **Tankink** (Amsterdam) was nog niet tevreden over het Vietnam beleid van het H.B. **Bert Hubert** zegde toe te zijner tijd nog eens aandacht aan de zaak te besteden. De heer **Tankink** vroeg tevens een enquête in te stellen naar de motieven om lid te worden van de JOVD, om met een daaruit verkregen inzicht een actievere ledenwinning ter hand te nemen. Ook was hij ongerust over de hoge kosten van de Driemaster. In dit verband vroeg hij ook of het H.B. plannen had om de afdracht te verhogen.

H. **Bosma** stelde de heer **Tankink** gerust over de kosten van de Driemaster. Wel gaf hij toe dat een afdracht verhoging in verband met de sterk gestegen porti en secretariaatskosten onvermijdelijk was.

Aan de orde kwamen ook de moties Midden-Oosten en Angola respectievelijk ingediend door de heren **Evenhuis** (Z.O-Drente) en **Hijmans** (Amsterdam). Beide werden zonder stemming aangenomen, behoudens het feit dat de laatste motie na aandrang van H. **Bosma** iets gewijzigd werd.

J. WITTING

≡ BINNENGEKOMEN ≡

Mijne Heren,

Na kennis genomen te hebben van de inhoud van De Driemaster, 19e jaargang no. 5, zie ik mij genoodzaakt een koerswijziging aan te brengen in de toch al labiele situatie, waarin dit scheepje verkeert.

Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken, dat er meerdere roergangers tegelijkertijd proberen het schip in een bepaalde richting te duwen.

Nu is daar in principe niets op tegen, maar de wijze waarop dit geschiedt vind ik een uiterst kwalijke zaak.

Er heerst een tendens stellingen op te bouwen, die, zoals ze al een basis bezitten, niet alleen irreëel zijn, maar bovendien kortzichtig en negatief.

Negatieve basis, d.w.z. via het afkraken van andermans ideeën wordt een mening gevormd. Dat krijgt dan het stempel mee van constructieve meningsvorming. Uiterst grappig.

Het artikel Liberalisme anno 1967 getuigt van een onvoorstelbaar politiek inzicht. Het gaat uit van de metafysische veronderstelling, dat de VVD pretendeert het enige liberale clubje te zijn. Dan wordt er stevig en druk hineininterpretiert. Originele opzet. In een tijd als de onze is het mode over alles en iedereen te praten, wie zijn mening niet direct gedestilleerd heeft uit de vaak vage feiten wordt voor infantiel uitgesproken. Bepaalde kreten keren steeds weer terug als een hardnekkig recidiverende ziekte. Zouden ze niet gebruikt worden, dan was het blad niet up to date, niet populair genoeg. Zo worden ook in deze aflevering weer kreten als Vietnam, medezeggenschap en niet te vergeten Griekenland voorgeschoteld aan de lezer ter consumptie. Het was een onverteerbare kost, overigens.

Nu is een meningsverschil nuttig en zelfs gewenst, maar de meningen die op deze drie punten verkondigd worden zijn niet gemotiveerd, althans niet volgens mijn opvattingen.

De aloude fout wordt gemaakt in het artikel over Griekenland Nederlandse opvattingen en normen te verkassen naar andere gebieden. Onze rechtsopvatting moet dan ook maar gelden voor die gebieden (deze kortzichtigheid wordt de laatste tijd erkend op het gebied van de ontwikkelingshulp, maar hier schiet zij nog stevig wortel).

Niet alleen naar Griekenland, ook naar Vietnam (dat woord mag nergens vergeten worden) sjouwt R. M. **Marcuse** met zijn gevestigde normen als een oud zendeling. Hij vergeet echter, dat o.a. de aan Griekenland grenzende staat **Bulgarije** een verzamelaarsplaats is van dictators, die al jaren de z.g. rechten van de mens met voeten treden. Maar daar hebben we het niet over. Dat de Egyptenaren met gasbommen gooien is hun zaak, dat gaat ons niet aan, wij houden het bij de Amerikanen en hangen fijn de popularis uit door ze af te kammen. Een enorme consequente gedachtengang van de redactie, die verstand is in haar z.g. vooruitstrevendheid. Over de kwestie van het medezeggenschap in de onderneming het volgende:

Volgens de JOVD beginselen betekent vrijheid gebondenheid. Zou men te veel vrijheid toe kennen aan mensen, die er geen oordeel over kunnen vormen, geen capaciteiten hebben om dit te doen, dan ontstaat ongebondenheid, chaos. Chaos, waarmee wij al kennis gemaakt hebben in andere situaties.

In een bedrijf kunnen we onderscheiden: werknemer, aan wie **Geiger** het z.g. Arbeidsdenken toekent, d.w.z. dat zijn maatschappelijke zelfstandigheid zit in zijn vak-kennis, in zijn betrekking. Verder is er de werkgever: zijn maatschappelijke zelfstandigheid zit in het z.g. Eigendomsdenken, het leiding geven in een bedrijf of het bezit hiervan.

Hierdoor ontstaat in een bedrijf een zekere hiërarchische opbouw. De toekenning van rechten op medezeggenschap ontkennen deze constructie.

De werknemers ontvangen hun prestatie overeenkomstig hun inbreng aan kennis, aan arbeid. Zij treden uit vrije wil toe tot een bepaald bedrijf, tot een bepaalde gezagsverhouding. Gezag en leiding zijn onwrikbaar met elkaar verbonden. Heeft de leiding in een bedrijf geen gezag dan vertraagt of stagneert het productieproces. Door die z.g. democratisering die dan de kloof tussen werkgever en werknemer zou moeten verkleinen kan een dergelijke situatie ontstaan.

De toenemende afname van het innerlijk gezag bij de hedendaagse mens heeft tot gevolg, dat het uiterlijk gezag verstevigd wordt, dit leidt weer tot spanningen en we bevinden ons in een vicieuze cirkel. Zouden we nu nog aan bepaalde constructies in het bedrijfsleven gaan tornen dan zijn de gevolgen niet te overzien.

We mogen de zaak echter niet naar een zijde overtrekken en er wel degelijk van bewust zijn dat de rechten van de werknemer gewaarborgd moeten zijn. De sociale voorzieningen hebben hier wel voor gezorgd. Dat er fouten bij de ondernemers gemaakt worden is inhaerent aan hun ondernemer-zijn, dat deze fouten voorkomen zouden kunnen worden door medezeggenschap is een onduidelijke zaak.

Als R. M. **Marcuse** het optreden van D'66 in de kamer goed vond, dan is dat zijn goed recht om dit te beweren, ik ben echter de mening toegedaan, dat hij voorstellings- en waarnemings beelden door elkaar heenhaalt, een zaak, die te verhelpen is door het nauwkeurig analyseren van de gegeven feiten en eigen gevoelens iets minder mee te laten spelen.

Pretendeert de Driemaster onafhankelijk te zijn, dan is dat een enorm eufemistisch uitgedrukte afhankelijkheid van de ideeën van D'66. De VVD wordt afgeschilderd als een reactionaire vereniging van AOW-trekkende fossielen.

Te veel wordt er partij gekozen voor een politieke groepering, waarbij men de neiging heeft de tegenstander in zijn hemd te zetten en dan te verdrinken in de verwijten.

Het aanheffen van leuzen is niet moeilijk, inhoud eraan geven, dat is het knelpunt. Het knelpunt dat duidelijk in dit blad wordt gedemonstreerd.

Ik wil hier dan ook pleiten voor:

- Meer gedifferentieerde meningsuitingen op bepaalde punten, waardoor men met naam onafhankelijk zou kunnen voeren.
- Meningsuitingen, die bovendien gefundeerd zijn en berusten op ervaring, op inzicht en niet op napraterij.

Een uitspraak van de Chinese wijsgeer **I-Ching** is hier op zijn plaats:

One can tell for oneself wheter the water is warm or cold. In the same way, a man must convince himself about these experencies, then only are they real.

In de hoop, dat u uit deze brief uw conclusies weet te trekken, verblijf ik,

met de meeste hoogachting,

R. G. BOLSIUS

Naschrift redactie: Navraag bij de zendingsraad leerde ons, dat de bekende fellow-traveller R. M. **Marcuse** noch als voormalig noch als praktiserend zendeling staat ingeschreven. Een uitspraak van de u. welbekende Japanse wijsgeer **Oe-Tsjang Kwo** is hier op zijn plaats: To be or not to be, that is the question.

UIT ONZE ORGANISATIE

VAN DE HB-TAFEL

Het eerste gesprek met D'66 heeft plaats gehad! Naar aanleiding van de „open brief” van het hoofdbestuur van de JOVD, waarin de uitnodiging aan alle betrokkenen was gedaan om over partijvorming te spreken, heeft het hoofdbestuur in Amsterdam een gesprek gehad met D'66 over deze materie. Het HB vertrouwt erop, dat dit niet het laatste contact met deze partij zal zijn. De ARJOS heeft eveneens, maar dan op een heel andere manier, gereageerd op de brief. Deze organisatie ziet geen enkele grond voor overleg.

De op het congres in Leeuwarden beloofde commissie „Grondpolitiek”, die aanvankelijk onder de grond leek te blijven, is ingesteld: Albert-Jan Evenhuis (Z-O Drente en voorz. distr. Noord) zal het voorzitterschap op zich nemen.

Gerard Wallis de Vries heeft de commissie mentaliteit krijgsmacht van de NPJCR verlaten. Dpl. sgt. Wim Hage (afdeling Gouda) gaat hem opvolgen.

Het HB heeft in een brief adhesie betuigd aan het comité Vrij Griekenland.

Het HB heeft een commissie Interne Structuur JOVD ingesteld, die zich zal gaan bezighouden met de structuur-problemen van onze organisatie. In de commissie hebben zitting: Maarten Lekkerkerker, George van Dijk, Henk Bosma, Piet Veenhouwer namens het hoofdbestuur en Pieter Jonker als lid. De commissie zal zo snel mogelijk rapport uitbrengen.

In de Raad van Beroep zijn benoemd: F. Wagenmaker, H. Schouten; plaatsvervangende leden: Fr. van Bremen, H. Wiegel, P. H. R. Jonker. In de Juridische Commissie: drs. R. Ruitenbergh.

District noord

Tijdens de jaarvergadering van het district noord in „De Faub” op 24 mei in Groningen is Gerlof Boosman afgetreden als voorzitter. Albert-Jan Evenhuis heeft de hamer van Gerlof, die een actieve JOVD-loopbaan achter zich heeft, overgenomen. Op de vergadering werden de plannen voor het komende verenigingsjaar bekend gemaakt. Op het programma staan de oprichting van afdelingen in Heerenveen, Leek/Roden, Winschoten, Veendam en Delfzijl, een kadercursus in september, een studiedag met de Duitse Jungdemokraten en een groots opgezette districtsdag in maart.

iDistrict oost

In Zutphen werd door het district oost op 27 mei een districtsdag gehouden. Het VVD-kamerlid mr. Berkhouwer sprak over de ontwerp-resolutie NAVO en Ontwapening, waarmee hij zich vrijwel geheel akkoord verklaarde. Dit in tegenstelling tot de heer J. M. Dekker, PSP-raadslid in Arnhem, die meende, dat de NAVO-resolutie voor 80% niet deugde en dat bij aanvaarding van de Ontwapeningsresolutie de JOVD tegen de NAVO-resolutie zou moeten zijn. 's Middags werd het gezelschap door de VVV van Zutphen rondgeleid door de oude stadskern, waarbij de deelnemers het belang van restauratie van oude panden duidelijk werd. De dag werd besloten met een daverend feest, dat tot diep in de nacht duurde. De volgende morgen dronken de deelnemers ter afsluiting koffie op het zonovergoten terras van het IJsselpaviljoen. De afdeling Zutphen had voor een uitstekende ontvangst gezorgd.

Drente
Op 21 mei werd de jaarlijkse JOVD-lente-puzzelrit gehouden, die ditmaal was georganiseerd door alle Drentse JOVD-afdelingen. Aan de onder prachtige weersomstandigheden verreden tocht namen 64 auto's deel. Onder de rijders was een aantal „beroeps”, zodat de prijzen in deze categorie terecht kwamen. De beide HB-leden, die aan de tocht deelnamen, Peter Jonker en Piet Veenhouwer, eindigden op een passende 52ste en 54ste plaats. 's Avonds werd een gezellig dansfeest gehouden, waar de organisatoren 149 enthousiaste JOVD-ers konden begroeten.

Rotterdam

In het „Holbeinhuys” in Rotterdam sprak vrijdag 16 juni de voorzitter van de JOVD, Gerard van der Meer, voor de afdeling Rotterdam over „Het Liberalisme”. Na afloop van zijn inleiding kreeg de spreker vele vragen te beantwoorden, die al spoedig uitdraaiden op de verhouding JOVD-VVD-D '66, een onderwerp, waarover later op de avond een huishoudelijke vergadering werd gehouden. Er werd een voorlopig nieuw bestuur ingesteld, dat in het najaar zal worden uitgebreid.

Apeldoorn

De afdeling Apeldoorn heeft zichzelf nieuw leven ingeblazen. Een onlangs gevormd enthousiast interim-bestuur onder voorzitterschap van K. Brons heeft zich ten doel gesteld het ledental op te voeren en over te gaan tot een ledenvergadering als er voldoende nieuwe leden zijn.

Nijmegen

De afdeling Nijmegen is in het nieuws geweest. De JOVD-ers stuurden een open brief aan de VVD-raadsfractie in die stad, waarin wed geprotesteerd tegen de gang van zaken bij de woningbouwvereniging „Kolping” in hun stad. Deze vereniging stelt bij toewijzing van een woning het lidmaatschap van het NKV als voorwaarde. En dat terwijl van het kapitaal van de vereniging, groot bijna 50 miljoen, slechts f 500,— afkomstig is van katholieke organisaties. In de Nijmeegse pers is veel aandacht besteed aan deze verklaring. Bravo!

Utrecht

Op 18 mei heeft de afdeling Utrecht een ledenvergadering gehouden, waarop ir. Tuijnman, lid van de Tweede Kamer voor als onderwerp „NAVO of Ontwapening”. de VVD sprak over ontwikkelingshulp. Spreker stelde onder meer dat een belangrijkste vorm van hulp kan zijn het op peil brengen van de prijzen van grondstoffen, geleverd door de ontwikkelingslanden en dat men niet moet trachten in deze landen westerse ideologieën in te voeren. In de voorafgaande ledenvergadering ontstond enig geharrewar over de districtsraad en het ontwerp-districtsreglement.

Amsterdam

Op vrijdag 16 juni hield drs. Goudzwaard, in het kader van een cyclus lezingen over

het huidige partij wezen, een voordracht over de anti-revolutionaire partij waarna een geanimeerde discussie ontstond over het pragmatisme als politieke leidraad en het christelijk onderwijs. In de zomer

zal het bestuur van de afdeling Amsterdam een groepje liberalen uit Edinburgh (Schotland) ontvangen en met hen enkele excursies maken naar politieke instellingen.

CONCEPT RESOLUTIE ONDERWIJS

De JOVD enz. overwegende:

dat de maatschappij nu en in de toekomst, mede gezien de voortschrijdende technificatie en massificatie, vraagt om geestelijk volwassen mensen, die in vrijheid een persoonlijk verantwoorde keus kunnen doen dat de liberale eis van optimale ontplooiing van ieders capaciteiten nog geenszins is verwezenlijkt dat het Nederlandse onderwijs, ondanks pogingen tot vernieuwing, nog veel te traditioneel is en te weinig gericht op een dynamische maatschappij spreekt als haar mening uit, dat

1. door de overheid binnen het kader van het onderwijs de hoogste prioriteit moet worden toegekend aan onderwijsplanning, waardoor binnen een redelijke termijn tot een sluitend geheel van voorzieningen kan worden gekomen
2. een voortdurend onderzoek plaats moet vinden naar de doelmatigheid van het onderwijs, zowel financieel als pedagogisch-didactisch
3. coördinatie dient plaats te vinden van het wetenschappelijk onderzoek ten dienste van het onderwijs
4. gestreefd moet worden naar een andere beheersvorm van het openbaar onderwijs, waardoor mede een efficiënter gebruik gemaakt kan worden van de financiële middelen.
5. de openbare school de voorkeur heeft, omdat het respect voor de andersdenkende en de gelijkwaardigheid van elke mens de centrale grondslag voor deze school is
6. de leerplicht verlengd dient te worden tot de leeftijd van zestien jaar; daarbij moet in de leerplichtwet de mogelijkheid van parteel onderwijs van het veertiende jaar af worden opgenomen
7. een ieder in de gelegenheid moet worden gesteld om te komen tot optimale ontplooiing van zijn capaciteiten, opdat de sociale mobiliteit wordt vergroot; financiële, pedagogische en didactische middelen moeten hiervoor worden aangewend
8. schoolverzorgingsdiensten, gericht op de specialistische hulp aan het schoolkind, moeten worden ingesteld
9. gezien de eis van individualisering op de lange termijn gestreefd moet worden naar:
 - a. doorbreking van het klassikale stelsel
 - b. afschaffing van het jaarklassensysteem
 - c. verlaging van de leerlingenschaal
10. verplicht kleuteronderwijs gegeven dient te worden van het 5de tot het 7de levensjaar, waarbij:
 - a. eventuele milieuoachterstanden opgevangen moeten worden; specialistische hulp via de schoolverzorgingsdiensten is hierbij onontbeerlijk
 - b. een begin gemaakt dient te worden met het aanleren van de elementaire culturele vaardigheden (lezen, schrijven, rekenen)
11. de taak van het hoofd van de lagere school dient te worden herzien, zodanig dat het accent meer komt te liggen op zijn functie als schoolleider
12. in de vast te stellen leerplannen in elk geval moeten worden opgenomen:
 - a. het aankweken van een democratische levenshouding, waarbij de staatsburgelijke vorming een zeer belangrijke plaats dient in te nemen; dit moet reeds op zeer jonge leeftijd geschieden

(Vervolg zie pag. 7)

dAGENDAg

juli

- 4 Den Haag: Liberale Borrel in Tastevin, Prinsestraat 84, vanaf 18.00 uur.
4 Amsterdam: Liberale Borrel in de Oude Herberg, Handboogsteeg, vanaf 21.00 uur.

augustus

- 18 Utrecht: commissiebijeenkomst over het rapport Kiezer-Gekozen.
25 Afd. Utrecht: commissiebijeenkomst over de ontwerp-resoluties Liberale Cultuur Politiek en Onderwijs.
9 Afd. Nijmegen: Gemeenteraad.

september

- 1 Afd. Utrecht: Borrel met dansen.
5 Afd. Amsterdam: Liberale Borrel in de „Oude Herberg”.
3 Afd. Meppel en Midden-Drente: Groot Punterfeest te Giethoorn (Samen Een); vanaf 19.00 uur met 's avonds een koffietafel en dansen.
15 Afd. Z-O Drente: ledenvergadering te Emmen, waarschijnlijk Paviljoen Dierenpark.
23 Landelijke Kaderdag te Utrecht.
30 District Noord: Kader-weekend.
1 Afd. Nijmegen: Afdelingsbijeenkomst, spreker drs. Kho, onderwerp „De zin van de Politieke Wetenschap”. Aanvang 20.00 uur in Metro-pole (de Komeet).

Nieuw secretariaatsadres:

M. P. van Dijk
Abbenesstraat 22-II
Amsterdam

Nieuw administratie-adres van de

Stichting „De Driemaster”:
P. H. „Jonker
De Savornin Lohmanlaan 66
Groningen

Nieuw adres 2e secretaris:

P. J. Veenhouwer
Aelderstraat 69
Aalden (Dr)

Onze landelijk voorzitter heeft telefoon! 02230 - 1 79 80.

Staalconstructies voor alle doeleinden Speciaalbedrijf voor zwaar plaatwerk Constructiewerkplaatsen

W. HUIZER N.V.

Capelle a/d IJssel

telefoon 01804-2657

(Vervolg Conceptresolutie Onderwijs)

- b. het ontwikkelen van spreekvaardigheid
- c. het stimuleren van de creatieve mogelijkheden van het kind
- d. het verplicht stellen van tenminste een vreemde taal (Engels) in de laagste groepen van de lagere school
13. de selectie, die thans in het zesde leerjaar plaatsvindt, dient te worden vervangen door een systeem van differentiatie en determinatie tijdens het brugonderwijs, waardoor de toekomstige richting van de leerlingen in het voortgezet onderwijs kan worden bepaald; dit brugonderwijs dient het karakter te krijgen van een driejarige zelfstandige brugschool, aansluitend op het vijfde leerjaar van de basisschool
14. een ongedeelde beroepsopleiding van vier jaar, waarvan één praktisch jaar, voor onderwijzers (-essen) tot stand moet worden gebracht met daarnaast herhaaldelijke verplichte nascholing van alle docenten
15. dat scholengemeenschappen zoveel mogelijk dienen te worden gerealiseerd
16. dat gestreefd moet worden naar harmonisering van het onderwijs in internationaal verband
17. een werkelijke onderwijsvernieuwing pas kans van slagen kan hebben wanneer een efficiënt voorlichtingsapparaat — dat alle publiciteitsmedia moet kunnen inschakelen — ten bate van alle betrokkenen is ingesteld

4. dat naar betere politieke, economische, sociale en culturele samenwerking tussen de landen in het Noord-Atlantische gebied moet worden gestreefd;

b. Europa:

1. dat een vredesverdrag moet worden gesloten ter beëindiging van de Tweede Wereldoorlog;
2. dat daarbij de betrekkingen met de Oost-Europese landen moet worden genormaliseerd, de Oder-Neisse grens en de DDR door de NAVO-partners moeten worden erkend, en de vrije toegang tot Berlijn moet worden gegarandeerd;
3. dat de bevolking van de DDR en de Bondsrepubliek Duitsland zich in een volksstemming zullen moeten uitspreken over hereniging van de Duitse gebieden ten westen van de Oder-Neisse grens;
4. dat de NAVO-partners hun invloed moeten aanwenden om Portugal en Griekenland te democratiseren en de Portugese koloniale politiek in overeenstemming te brengen met die van de andere NAVO-partners;

c. kernbewapening:

1. dat verdere spreiding van bezit van of beheer over kernwapenen tegengegaan moet worden;
2. dat gestreefd moet worden naar een conventionele strijdmacht die agressie afdoende kan beantwoorden zonder gebruikmaking van kernwapens;

II. ten aanzien van de rest van de wereld,

a. politieke handhaving van de wereldvrede:

1. dat de NAVO-landen geïnstitutionaliseerd overleg dienen te plegen over de spanningen buiten het NAVO-gebied; waarbij een of meer NAVO-landen betrokken zijn;
2. dat de NAVO-landen zich hierbij in de eerste plaats moeten laten leiden door de belangen van de bevolking in de betrokken gebieden;
3. dat hierbij de ontwikkeling van stabiele, economisch krachtige en sociaal-rechtvaardige democratieën bevorderd moet worden;

b. militaire handhaving van de wereldvrede:

1. dat een krachtige VN-politiemacht moet worden opgericht;
2. dat deze politiemacht ter beschikking moet staan van de secretaris-generaal van de VN;
3. dat de secretaris-generaal voor zijn politiebeleid in laatste instantie verantwoording verschuldigd moet zijn aan de Assemblee van de VN;

III. ten aanzien van de houding van Frankrijk ten opzichte van de NAVO:

1. dat deze houding betreurd moet worden, zowel om militair-strategische als politiek-tactische redenen;
2. dat getracht moet worden Frankrijk te blijven betrekken bij de militaire samenwerking en het politieke overleg tussen de NAVO-landen;

IV. ten aanzien van de mogelijkheid van opheffing van de NAVO:

1. dat de NAVO, indien haar structuur en werkwijze is aangepast aan de huidige wereldpolitieke omstandigheden, stellig bestaansrecht heeft;
2. dat niettemin het bestaan van de NAVO en alle andere verdragen met soortgelijke strekking discutabel moet kunnen worden gesteld;

En gaat over tot de orde van de dag.

(Tekst vastgesteld aan de hand van aantekeningen die ik tijdens het congres maakte.)

EINDTEKST RESOLUTIE „NAVO”

De JOVD, in vergadering bijeen te Dalfsen op 11 juni 1967,

overwegende:

1. dat de NAVO in de afgelopen jaren heeft voldaan aan haar taak het Atlantische gebied te beschermen tegen agressie en buitenlandse inmenging;
2. dat de regionale spanningen in de wereld steeds meer mondiale consequenties krijgen en daardoor niet meer binnen de NAVO kunnen worden opgelost;
3. dat de gewijzigde economische, politieke en militaire situatie sinds 1949, reden geeft tot bezinning over de doelstellingen, structuur en het beleid van
4. dat de NAVO militair gezien slechts een defensieve taak heeft en wel in het Noord-Atlantische gebied;

spreek als haar mening uit:

I. ten aanzien van het Noord-Atlantische gebied,

a. algemeen:

1. dat de West-Europese landen meer betrokken moeten worden bij de strategie en planning van de gemeenschappelijke verdediging; de NAVO;
2. dat een verdergaande integratie van de strijdkrachten moet worden bevorderd, waarbij de militaire inbreng van ieder land opnieuw op zijn waarde moet worden geschat;
3. dat een goede integratie van de strijdkrachten in NAVO-verband het ongewenst maakt dat het supra-nationaal bestuurd Europa over eigen gemeenschappelijke supra-nationaal beheerde strijdkrachten of een eigen atoomwapenarsenaal zal gaan beschikken;

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.
BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

•

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

•

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Delft”

TWEE TORENS
Telefoon 25242 - Delft

TE SIEPE N.V.

WEGENBOUW
ZWOLLERKERSPEL

Voor betere en gezondere oogst:

**AA-BESTRIJDINGSMIDDELEN en ORIGINELE ZAAIZADEN
WIERSUM GRONINGEN**

FRIESCH-GRONINGSCHЕ HYPOTHEEKBANK N.V.

Amsterdam — Arnhem — Eindhoven — Enschede
's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

Vlotte behandeling van hypotheekaanvragen

N.V. ROTTERDAMSCHЕ KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER

GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM-7

TELEFOON Nos.: 266038 - 266490

TELEFOON NA 6 UUR 274863

BOELE's

Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.

BOLNES

FIGEE - VLAARDINGEN N.V.

SCHEEPSBOUW
SCHEEPSREPARATIE
MOTORENREPARATIE

STAALBOUW
APPARATENBOUW
TANKS
PIJPLEIDINGEN
WATERZUIVERINGSAPP.

Isolatie- en
Plaatwerkbedrijf

„ROTAMISOL“

Uitvoerders van warmte-, koude- en geluidsisolatie

Kantoor: IPELO 15, ROTTERDAM - Telefoon 175507

Leeuwenstijn - Staalbouw

Schiedam - Jan van Riebeeckweg 10
Telefoon (010) 15 32 52 - 5 32 63

Staalconstructies

Zware plaatwerken

Steek-, spil- en ovale trappen

Pijpconstructies

Hekwerken enz.

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP“

Industrieweg 4

Sliedrecht

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 291511; na 17,00 uur:

264404, 270341 en (0 1897) 3137

en Machinefabriek

Strijdt voor Vrijheid en Democratie voor iedereen, behalve voor Houtvernielers. Bestrijdt deze door Uw hout onder hoge druk te laten impregneren bij:

v. d. SIJDE'S Houtbereiding N.V.

Spui 40 - STRIJEN - Telefoon 0 1854-280

**vloeibare zuurstof
vloeibare stikstof
machine-fabriek**

HOEK

N.V. W. A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK HAVENSTR. 19 SCHIEDAM TEL.: 010-289061

**DE ROTTERDAMSCHЕ
DROOGDOK MIJ N.V.**